

Under de två senaste åren har fabriken, som tillverkar FIAT bilar, Fabbrica Italiana Automobili Torino, undergått stora och genomgående nydaningar. Då efterfrågan på FIAT bilar under de föregående åren ständigt och snabbt växte, blev det uppenbart, att fabriken i sin dåvarande omfattning icke skulle kunna tillfredsställa en alltjämnt växande kundkrets' krav. Det var således nödvändigt att tillgripa energiska åtgärder för att kunna öka produktionen, på det att fabriken fortfarande skulle vara i stånd att försvara sin ledande ställning inom Europas bilindustri.

Det första steget var att inreda den dåvarande fabriken enligt bästa och modernaste principer för att befrämja arbets-effektiviteten. Monteringsavdelningen, varje dess underavdelning och varje arbetare utrustades med möjligast ändamålsenliga tekniska hjälpmedel för att undvika all onödig tidsförlust och samtidigt höja arbetets kvalitet. På samma sätt utvecklades varje avdelning inom den enorma fabriken till högsta tänkbara tekniska fulländning, för att regelbundet kunna leverera alla de oräkneliga delar, vilka behövas i monteringsavdelningen.

Emellertid insåg man, att den på detta sätt uppnådda produktionsökningen inte på långt när motsvarade den tilltagande efterfrågan på FIAT vagnar. Därför uppbyggdes invid den tidigare fabriken en ny stor fabrik, vars uppgift blev att utslutande tillverka modellen 509. Denna fabrik byggdes självfallet enligt nyaste och mest ändamålsenliga principer samt utrustades med de bästa maskiner och hjälpmedel, vilka kunna frambringas endast tack vare högt stående teknik och obegränsade ekonomiska tillgångar.

Yttermera utvidgades fabriken genom inköp av den i samma stad belägna SPA-fabriken, som omedelbart undergick en genomgående modernisering samt specialiserades för byggandet av stora lastvagns- och omnibus-chassier.

I likhet med de flesta andra stora bilfabriker föredrager FIAT fabriken att inköpa vissa specialapparater, såsom hastighets- och andra mätare, en del elektriska apparater m. m., färdiga. För att tillräckligt verksamt kunna övervaka dessa artiklars förstklassiga utförande samt för att tillförsäkra sig regelbunden leverans av dylika, till måttliga priser, har FIAT-bolaget inköpt aktiemajoriteten i de flesta fabriker, vilkas specialapparater användas på FIAT vagnarna. Sålunda hava dessa fabriker på sätt och vis blivit FIATs underavdelningar.

På detta sätt utrustad har FIAT fabriken tillverkat och utsänt sina för i år nya modeller. Låtom oss se, vilka förutsättningar den nu har att med heder genomgå den stora konkurrensen inom den moderna automobilmarknaden.

Som ovan nämnts, har FIAT fabriken till sitt förfogande alla den moderna automobilproduktionens nyaste och bästa tekniska hjälpmedel. Dessutom har FIAT fabriken en oskattbar hjälpkälla, vars like endast få andra automobilfabriker äga, nämligen överflöd på vattenkraft och på grund härav ovanligt billig elektrisk ström. Tack vare detta kan fabriken i stor omfattning använda sig av elektriska smältugnar för beredandet av olika specialstål, vilket ej kan komma i fråga på orter, där den elektriska strömförbrukningen ställer sig dyr. En annan ännu viktigare omständighet är den i Nord-Italien synnerligen låga prisnivån och den härav beroende, likaledes låga lönenivån. En skicklig fackarbetares lön i Italien är 4—5 gånger lägre än motsvarande arbetslön i Förenta Staterna. Då arbetslönerna utgöra de viktigaste utgifterna vid automobilindustrin, innebära de låga lönerna alltså en synnerligen stor besparing. På grund av samma omständighet är FIAT fabriken i stånd att i tillräcklig mån använda handarbete under alla sådana arbetsprocedurer, vid vilka maskinerna ej kunna uppnå kvalitativt lika goda resultat som handarbetet. På detta sätt undvikas den s. k. massproduktionens nackdelar, vilka uppstå genom maskinell ersättning av annars dyrbart mänskligt arbete. De låga löneförhållanden medföra ytterligare den fördelen, att arbetarpersonalen kan hållas så stor, att arbetet ej överdrivet behöver påskyndas, vilket skulle verka synnerligen menligt på automobilarnas kvalitet.

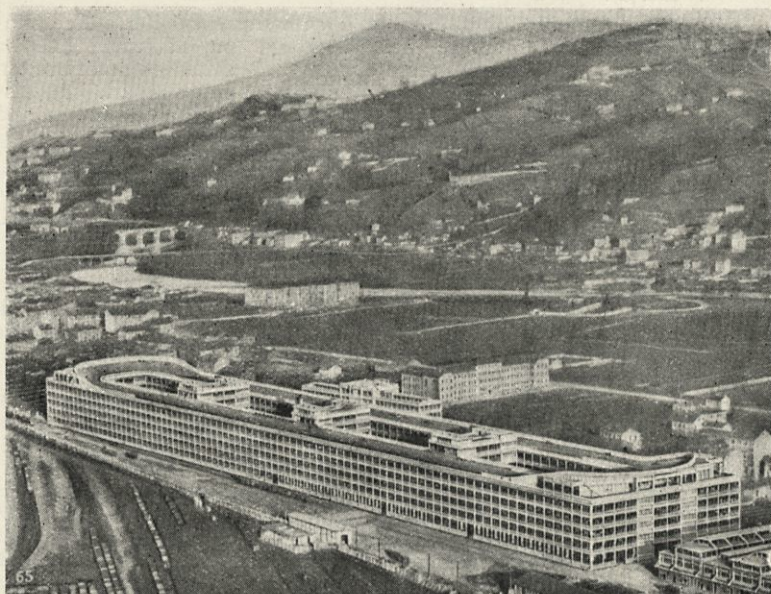
Det är således tydligt, att FIAT fabriken numera har alla förutsättningar att tillverka verkligt goda vagnar till billiga priser. I detta avseende har fabriken ett mycket stort försprång framom alla andra stora bilfabriker. Självfallet lämnar fabriken icke dessa gynnsamma omständigheter outnyttjade. Resultatet härav är en serie kvalitetsvagnar av högsta klass, vilka kunna säljas till samma pris som bilar i medelprisläge. Varje sakkännare inser detta genom att studera och avprova i det följande beskrivna FIAT vagnar, vilka redan under en kort provkörning visa, huru mycket högre de stå än alla andra vagnar i samma prisläge. Deras verkliga värde lär bilisten emellertid känna först efter att hava använt en dylik under 5—6 år, en tidrymd, inom vilken de flesta andra bilar redan äro slutkörd, medan FIAT vagnen högst är i behov av ommålning och någon mindre reparation för att vara i så gott som samma skick som en ny vagn.

FIAT PERSONVAGNAR

HUVUDDIMENSIONER

MODELL	509	503	507	512	519
Antal cylindrar	4	4	4	6	6
Cylinderdiam. o. slagl. m. m.	57×97	65×110	75×130	75×130	85×140
Cylindervolym. c. c.	990	1460	2297	3446	4750
Motorns effekt, hk.	20	28	35	60	75
Ventilerna	Överstyrda	Å sidan	Å sidan	Å sidan	Överstyrda
Benzintillförsel	Självttryck	Självttryck	Vacuumtank	Vacuumtank	Vacuumtank
Axelavstånd, cm.	255	275	305	340	360
Spårvidd, cm.	120	140	140	140	145
Karossabel längd, cm.	198	237	267	280	278
Chassiets hela längd, cm.	345	368	412	455	467
Frihöjd från marken, mm.	175	250	240	260	250
Ringdimensioner	715×115	730×130	775×145	32×6,20	33×6,75
Chassiets vikt, kg.	550	657	970	1150	1550
Vikt med torpedo karosseri	730	950	1300	1500	1900
Hastighet, km. t.	80	80	90	110	130
Benzinåtgång, liter per 100 km	6—8	9—10	13—15	15—17	18—20

Fiat fabriken utanför staden Turin.

Den ca 800 meter långa byggnaden har på taket en bana, 1200 meter lång och 24 meter bred där alla Fiat vagnar provas.

Chassier:

Allmän specifikation.

Motorn: Av modernaste typ, med aluminiumkannor. Alla rörliga delar inkapslade, men lätt åtkomliga. Högkompressions-cylinderlock. Mod. 509 och 519 med överstyrda ventiler.

Tändning: Med högspänd magnet.

Förgasare: FIAT's specialtyp, med effektiv benzinbesparare och förvärmare.

Kylning: Vattenkylning med centrifugalpump och ventilator. Å mod. 509 termosifon.

Koppling: Metall-lamellkoppling. Å mod. 519 äro lamellerna belagda med asbest. Å mod. 509 enkel skiva med asbest-beläggning.

Utväxlingar: 4 framåt och en för back. Å mod. 509 : 3 framåt och en för back.

Kraftöverföring: Medelst kardan, spiralskurna drev, differential och »full floating» bakaxlar.

Hjulen: Avtagbara, med ihågliga stålekrar.

Bromsar: 4-hjulsbromsar av expansionstyp, med kylflänsar å bromstrummorna. Å mod. 519 hydrauliska 4-hjulsbromsar.

Fjädrar: Å samtliga typer halvelliptiska både fram och bak.

Styrning: Ratten på högra sidan. Reglering för gas och tändning å ratten; dessutom gaspedal.

Självstart och elektrisk belysning å samtliga modeller. Accumulatorspänning 12 volt. Amperemätare på instrumentbrädet.

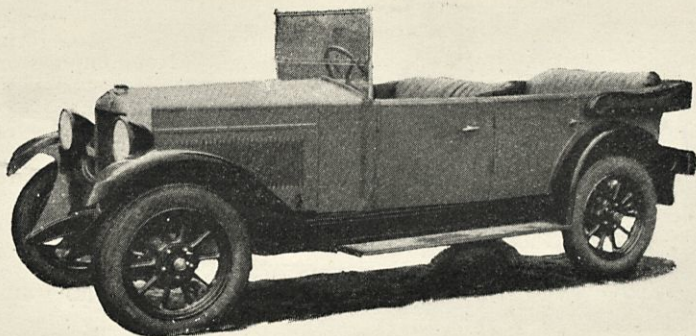
Smörjning: Automatisk presssmörjning till samtliga smörjställen av motorerna. Växellådan och differentialen i oljebad. Chassis-smörjning med Tecalemit fettspruta. Oljetryckmätare på instrumentbrädet.

Karosserier:

Varje FIAT vagns karosseri är ett verkligt lyxkarosseri såväl till utseendet som vad det eleganta utförandet beträffar. Karosseriets smakfulla och linjerena konturer måste tillfredsställa envar. Alla sitsar äro synnerligen bekväma och rymliga. Förvaringsfack och fickor äro anbringade å alla lämpliga ställen. Mod. 503 och alla större vagnar hava baktill ihopfällbara bagagehållare. Varje vagn har framför förarsätet en gummimatta och framför baksätet en elegant plyschmatta.

De öppna vagnarna hava utom suffletten utmärkta, styva, fönsterliknande celluloid-sidostycken, med vilkas tillhjälp vagnen i en handvändning kan förvandlas till en elegant och dragfri heltäckt vagn. Sitsarna äro beklädda med finaste automobilkläder, vilket färg harmoniserar med vagnens. Mod. 509 kan även erhållas med pegamoidstoppning, i vilket fall priset självfallet är billigare än en läderstoppad vagns.

Kupéerna äro synnerligen eleganta och deras dyrbara och ändamålsenliga inredning är egnad att ingiva den mest trivsamma känsla under åkning. De stora fönstren av slipat spegelglas medgiva en fri utsikt åt alla håll. Framdörrarnas fönster öppnas genom att skjuta den ena glashalvan framåt. De bakre fönstren åter öppnas med en bekväm och praktisk vevanordning. Kupéerna äro invändigt beklädda med elegantaste tygöverdrag.

Modell 509.

Trots denna vagns små dimensioner är den i alla avseenden en verklig lyxvagn. Dess maskineri är av sådan teknisk fulländning, som tidigare förekommit endast å de största och dyraste vagnarna. Så har denna vagn t. ex. överstyrda ventiler, 4-hjulsbromsar m. m., för att ej tala om självstart o. s. v.

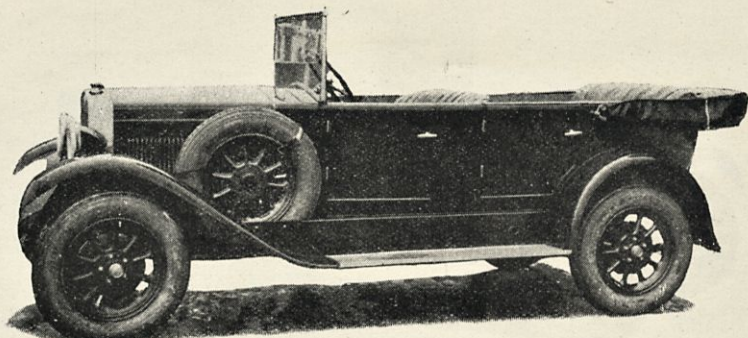
För personer, som i tjänsteangelägenheter måste resa mycket, är denna vagn den mest praktiska. För läkare, advokater och handelsresande, för vilka det gäller att uträtta det mesta möjliga under dagens lopp, är FIAT mod. 509 den bästa medhjälparen, som reducerar deras tidsförlust till det minsta möjliga. För forstmästare och lantmätare, vilka resa långa sträckor på provisoriska eller smala vägar, är den det enda bekväma fortskaffningsmedlet.

Användes vagnen uteslutande eller huvudsakligen för tjänstesor, så är karosseritypen »Spyder» den lämpligaste. Till det yttre är denna typ elegant med enkla, släta ytor, varigenom den är lätt att renhålla. Framme finnes drygt utrymme för 2 personer. Bakom finnes ett rymligt förvaringsställe för bagage, instrument, prover etc. samt en reservsits för en person.

Är vagnen avsedd även till familjevagn och för sällskapsresor, bör man välja FIAT 509 med torpedo karosseri. Denna är en bekväm och rymlig 4 personers vagn, som i allo fullt motsvarar större vagnar i hållbarhet, styrka och hastighet, men blir betydligt billigare i drift.

För damer är FIAT 509 med dess sällsynt vackra linjer, dess säkra och lättskötta maskineri och dess ljudlösa och elastiska gång en idealtyp, som våra chaufförer länge längtat efter.

Utrustning: Reservhjul med ring, hastighetsmätare, klocka, elektriskt signalhorn, stötdämpare, verktygssats, domkraft, luftpump etc.

Modell 503.

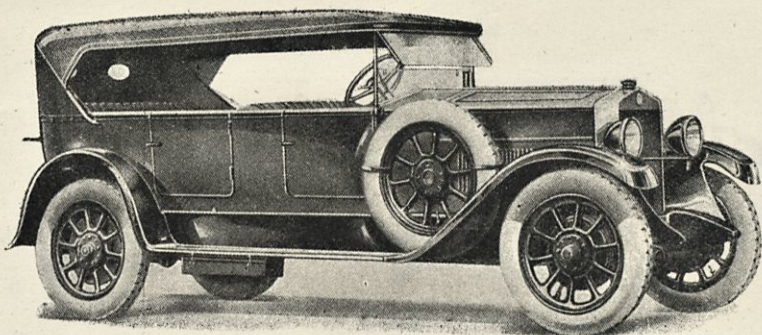
Redan vid första anblicken giver denna vagn ett intryck av soliditet, hållbarhet, pålitlighet och styrka. Redan under några minuters provfärd förvandlas detta intryck till övertygelse om vagnens förträffliga egenskaper, ty dess ljudlösa gång, dess påfallande goda backtagningsförmåga, dess dryga maskinkraft och dess underbara förmåga att arbeta sig fram t.ex. genom gyttja eller snö äro fördelar, vilka ej finnas hos andra vagnar av samma storlek.

Önskar man sig en elegant, driftsäker och rymlig 5 personers sällskaps- och långfärdsvagn, så är denna modell den riktiga. Tänker man på driftkostnaderna jämförda med vagnens storlek, så är denna vagn absolut den fördelaktigaste man kan tänka sig.

För yrkesmässig automobiltrafik såväl i staden som på landet är denna vagn med dess minimala driftkostnader samt det eleganta utseendet och den bekväma inredningen den bästa garantin för att trafiken kommer att ställa sig lönande.

Speciellt rekommenderas denna vagn med kupé-karosseri, som i vårt klimat otvivelaktigt är den lämpligaste. FIAT 503 Berlina har ett synnerligen tilltalande yttre och är inredd med all den elegans och komfort, som är kännetecknande för verkliga lyxvagnar. Mot en mindre tillskottsavgift levereras denna vagn även med läderstoppning, vilken är den mest ändamålsenliga, om vagnen skall användas till yrkesmässig trafik.

Utrustning: 2 st. reservhjul med ringar, elektriskt signalhorn, hastighetsmätare, klocka, stötdämpare, verktygssats, domkraft, luftpump etc.

Modell 507.

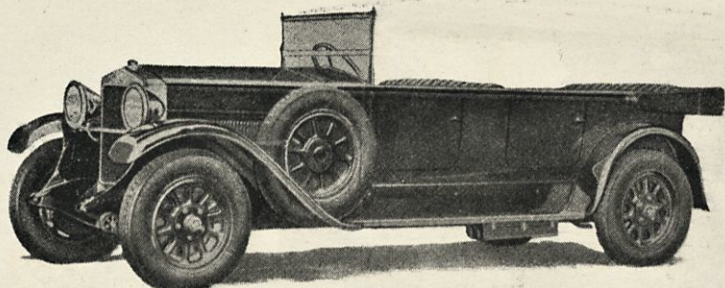
En elegant, modern och rymlig 6 personers vagn, men samtidigt ytterst ekonomisk i drift. Dess rena, linjeraka konturer och dess smakfulla inredning giva vagnen ett förnämt utseende.

Ehuru denna vagn, vad utseendet beträffar, fullt motsvarar de elegantaste lyxvagnar, är den dock framför allt byggd för praktiska ändamål. Den är avsedd framför allt för personer och familjer, vilka behöva en 6 personers vagn och sätta värde på sin vagns vackra utseende och komfortabla inredning, men vilja hava allt detta till ett måttligt pris såväl vad anskaffning som vad drift beträffar.

För långfärder och turistresor är denna vagn med sin jämna gång, stora hastighet och utomordentliga backtagningsförmåga men det oaktat små driftkostnader, en vagn som fullt motsvarar alla anspråk, som man ställer på en förstklassig vagn för dessa ändamål.

För yrkesmässig trafik i staden eller på landet är denna vagn ävenledes särdeles lämplig. Dess eleganta utseende och dess bekväma inredning giva den ett säkert företräde framför konkurrerande hyresbilar och dess små drift- och underhållskostnader hjälpa ytterligare till att göra trafiken lömande.

Utrustning: 2 st. reservhjul med ringar, stötdämpare, elektriskt signalhorn, hastighetsmätare, klocka, benzinmätare, bagagehållare bakom vagnen, verktygssats, domkraft, luftpump etc.

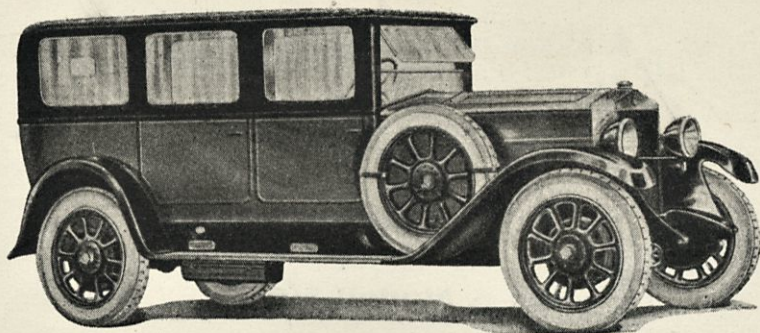

Modell 512.

En stor lyxvagn, som motsvarar till och med de högsta anspråk vad elegans, driftsäkerhet, styrka och komfort beträffar. Dess 6 cylindriga 60 hk. motor är fullkomligt ljudlös och vibrationsfri; även vid körning med full fart liknar dess ljud närmast jämna surret på en elektrisk motor. Vid körning kännes motorn hava ett outtömligt kraftförråd; man behöver aldrig taga dess hela styrka i användning. På dåliga vägar komma den ypperliga fjädringen och de väl avvägda stötdämparna till sin fulla rätt; de jämna ut alla obehagliga skakningar och stötar, vilka ofta nog på våra dåliga vägar kunna göra resan med en sämre vagn till en riktig plåga för passagerarena.

Vagnens utseende är det vackraste och elegantaste man kan tänka sig. Det gedigna karosseriet med sina rena, linjeraka konturer och den luxuösa inredningen lämna intet övrigt att önska. Sitsarna äro rymliga och bekväma. Instrumentbrädet är ett praktverk av ädelt träslag.

Gör man en provtur med denna vagn, blir man allt mera övertygad om dess förträffliga egenskaper, såsom dess hastiga acceleration, dess 4-hjulsbromsars kraftiga och säkra effekt och dess aldrig svikande, obegränsade foglighet efter förarens vilja.

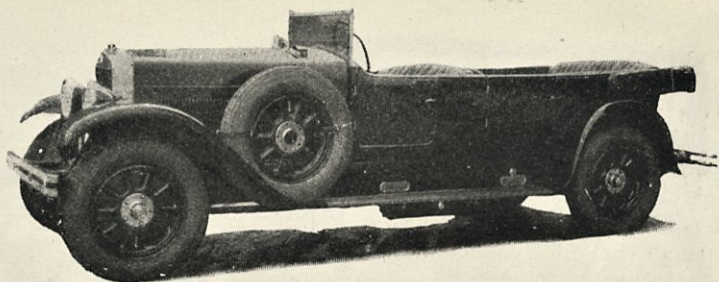

Modell 512 Berlina.

Torpedovagnen är en ypperlig lyxvagn för långresor, sport-ändamål och praktiska behov t. ex. som familjevagn. Ävenledes lämpar den sig särdeles väl för alla, vilka jämte till det rent praktiska även måste taga hänsyn till representativt uppträdande.

Mod. 512 Berlina är en högelegant vagn för körning året om. Dess inredning är den mest komfortabla man kan tänka sig. Stoppningen är finaste tyg. Panelverk av ädelt träslag, med en »necessaire» bakom förarsätets ryggstöd. Fönstergardinerna, askkopporna, blomstervaserna, takbelysningen och andra smärre detaljer, vilka äro av finaste kvalitet, äro ägnade till att öka känslan av luxuös hemtrevnad inne i kupén. — En dylik vagn med dess talrika små finesser är i själva verket en del av ägarens hem, ett rum, som har den underbara förmågan att förvandla de besvärliga resorna till angenäma vilostunder mellan de påfrestande arbetstimmarna eller de ofta ännu mera tröttsamma representations-tillfällen.

Utrustning: 2 st. reservhjul med ringar, stötdämpare, elektriskt signalhorn, hastighetsmätare, klocka, benzinmätare, bagagehållare bakom vagnen, verktygssats, domkraft, luftpump etc.

Modell 519.

En vagn för konungar och furstar vad kvaliteten beträffar, men till ett pris, som ingalunda gör den oåtkomlig för vanliga automobilister!

Redan efter en flyktig granskning av maskineriet kan en fackman se att den är konstruerad med den fasta avsikten att göra allt så förstklassigt och väl, som ett automobilchassis överhuvudtaget kan göras. Motorn är ett mästerverk av sinnrik konstruktion, rena konturer och väl inkapslade, men lätt åtkomliga detaljer och hjälpapparater och en hel hop nyttiga uppfinningar, vilka öka dess driftsäkerhet och underlätta förarens arbete. De automatiska, hydrauliska 4-hjulsbromsarna verka jämnt, säkert och ögonblickligen, så snart man trycker på bromspedalen. På samma sätt äro alla delar av maskineriet dels av bästa hittills kända konstruktion och delvis bevis på FIAT fabriken förmåga att ytterligare utveckla den moderna automobiltekniken och driva den några steg framåt. De långa fjädrarna och de praktiska stötdämparna garantera en jämn och stötfri gång under alla omständigheter. Den mer än dryga maskinstyrkan gör det möjligt för föraren att alltid efter behag bestämma hastigheten, oberoende av stigningar, sankar vägar eller andra svårigheter, vilka kunna vara rätt besvärliga för vagnar med mindre kraftresurser.

Är chassiet den moderna automobilteknikens mest fulländade produkt, så äro även de olika karosserityperna på samma höga nivå. Utan att spara på arbete och dyrbart material har fabriken gjort allt, vad ett praktiskt öga, raffinerad smak och överlägsna resurser tillsammans kunna åstadkomma.

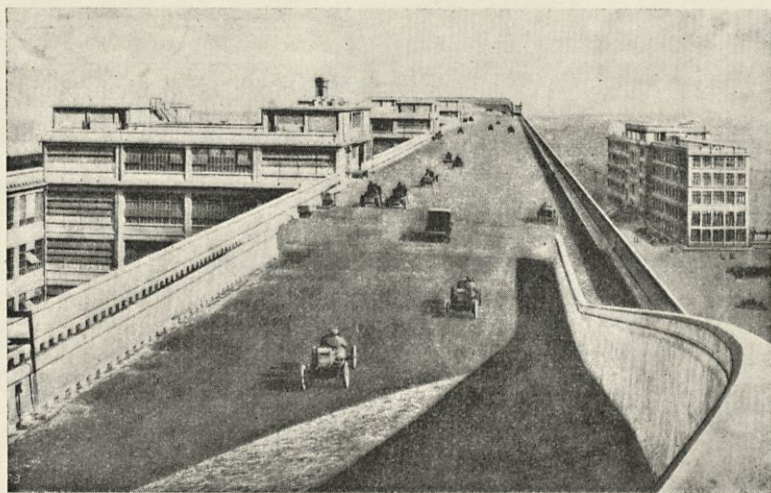

Den ståtliga 6-sitsiga torpedon med dess linjerena konturer, dess komfortabla inredning och dess luxuriösa utstyrsel är en vagn, som överallt, i sällskap av vilka vagnar som helst, kommer att beundras såsom den mest fulländade i såväl konstruktion som på grund av dess förnäma och stilfulla utseende.

Vagnen med det 6-sitsiga Berlina karosseriet med dess inredning i siden, konstsnickeri och kristall, dess inbjudande bekväma sitser och otaliga små finesser är ett konstverk utan like. Till och med den mest bortskämda automobilisten kommer, när han träder in i kupén, att förvåna sig över att vagnen i alla avseenden bjuder på förnämare komfort och högre elegans, än vad han kunnat önska sig.

— Kort och gott: FIAT mod. 519:s alla typer äro de enda rikliga vagnarna för personer, för vilka endast det allra bästa är gott nog.

Utrustning: Två st. reservhjul med ringar, stötdämpare, hastighetsmätare, klocka, elektriskt signalhorn, benzinmätare, förgasarmätare å instrumentbrädet, bagagehållare bakom vagnen, köfångare fram och bak, verktygssats, domkraft, luftpump etc.

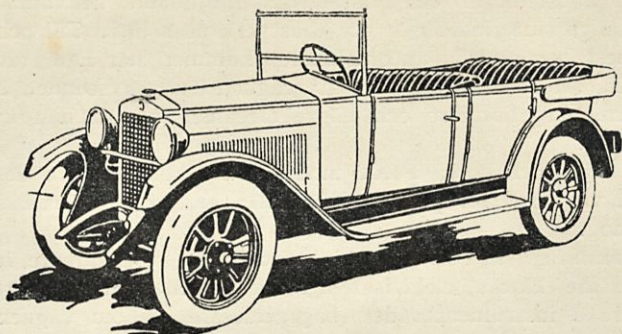

**Provbanan på fabriksstaket. 1200 meter läng.
24 meter bred.**

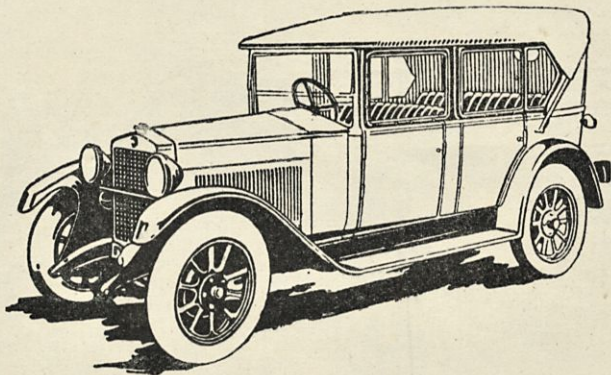
Vid vackert väder

är den öppna FIAT bilen den mest angenäma sport- och turistvagnen.

Vid annalkandet av fult väder

slås suffletten upp, sidostyckena vilka förvaras bakom ryggstödet, påsättes och inom ett par minuter ha vi

en dragfri heltäckt vagn med tilltalande yttre.

